Var det verkligen Aristoteles som uppfann internet?

http://www.masda.vxu.se/~per/
Pkt 19

Frågan som sådan

- Frågan är förpliktigande; alla vet ju att Aristoteles absolut inte kan ha uppfunnit internet.
- Just därför måste frågan besvaras jakande.
- Därför måste antingen internet eller Aristoteles omdefinieras.
- Eller båda…

Hur kommer man på en så befängd fråga?

- Utav samma anledning som ni sitter här: Kunde inte motstå utmaningen!
- För att jag ville få en tvingande anledning att något sätta mig in i Aristoteles kunskapsteori.
- För övrigt var inte jag som kom på den

Om man gör det enkelt

- Aristoteles ”uppfann” syllogismen, dvs. om A=>B och B=>C så A=>C
- Detta är grunden i logiken
- Internet grundas på logik eftersom det är datoriserat
- Alltså uppfann Aristoteles internet på sätt och vis.

Utgångspunkt

- Internet är bl.a. förmedlare av kunskap.
- Aristoteles har sagt mycket om kunskap.
- Därför borde han också ha sagt en del om internet.
- Eftersom han sagt det för 2350 år sedan måste han ha varit med om att uppfinna internet – i varje fall i princip

Min egen utgångspunkt: Kunskap, information, data

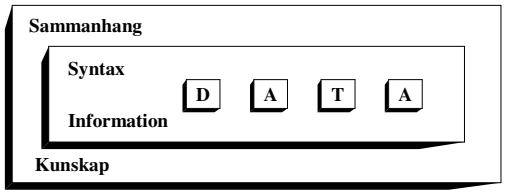

Alfabetisk definition

- Data är symboler utan mening
- Information är symboler i en syntaktisk form
- Kunskap är information som tollkas av en människa.
- Denna tolkning äger alltid rum i ett viss sammanhang.

Vad har vi på internet?

- Data: Förvisso!
- Information: Ja, fast inte alltid! Kolla nästa sida så får ni se!
- Kunskap:Definitivt inte!
- Men visst kan man lära sig en massa på internet, visst finns där någon sorts kunskap?
- Jodå, det är här Aristoteles kommer in!

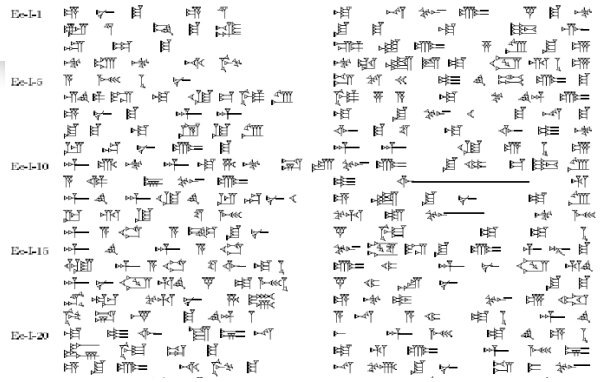

Tänkandets två delar

- Den vetande delen av förnuftet, som används då vi tänker på ting vars orsaker är oförändrade
- Den beräknande (uträknande, logiska) delen av förnuftet, som används då vi tänker på ting som förhåller sig annorlunda
- A anser att det finns en viss likhet mellan tänkandet och det man tänker på, alltså en slags evolutionär kunskapsteori.

Internets två sidor

- Vi har det fasta, oföränderliga själva formen såsom ramar, tabeller, bakgrundsfärger, länkadresser etc.
- Vi har det föränderliga, själva innehållet.
- Men om det har något med att veta och beräkna, det vete tusan!

Relaterade begrepp (Aristoteles)

- Korrekt
- Sant
- Rätt
- Fakta
- Kompetens
- Handling
- Sanning
- Beslut
- Åsikt
- Pålitlig
- Klok
- Vis
- Insikt

Korrekt

- Det som stämmer med verkligheten, som anger ett empiriskt sakförhållande. Kan endast verifieras genom observationer.
- Motsats: Fel

Korrekthet på internet

- SJ:s tidtabeller
- Web-kameror
- Hemsidor
- Lagerstatus vid e-handel
- Elektroniska tidskrifter

Invändningar

- SJ:s tidtabeller ***kan*** vara korrekta, faktiskt stämmer det i 90% av fallen.
- Web-kameror visar data i en given kontext och ger faktuell och korrekt kunskap.
- Hemsidor är korrekta åsikter!
- Lagerstatus ***kan*** vara korrekt!
- Tidskifter förmedlar mest åsikter!

Sant

- Betyder logisk sanning, i princip A=A. Hänför sig till uteslutande till logiken och därmed också kunskapsteorin.Verifieras genom logisk analys.
- Motsats: Falskt

Aristoteles sanning

- A den grekiska termen ”arete” använder i lite olika betydelser:
  - prisvärda egenskaper i allmänhet
  - självförfattning som är grunden för ett berömvärt socialt beteende
  - ett tillstånd nödvändigt för att uppnå det kontemplativa lyckoidealet
- Samtliga betydelser hänför sig ytterst till det som är moraliskt rätt och riktig.

Logisk sanning på internet

- Visar sig genom bortvaro, dvs sidor som inte finns, error 404
- Länkar är en sorts logisk sanning eftersom de endast anger en form och ej ett innehåll.
- Dynamiska html-sidor som fylls på från databaser är sanna i den mån de fungerar.
- Net-Nanny klarar av moralen...

Rätt

- Betyder etiskt och moraliskt rätt, att något stämmer överens med etiska och moraliska ideal, vilka nödvändigtvis inte behöver vara explicita. Verifieras av samhället, ytterst av rättsväsendet.
- Motsats: Orätt

Rätt på internet

- Netiquette är rätt
- Spamming, DOS och annat virus är orätt.
- Barnpornografi och rasism uppfattas i regel som orätt
- Men eftersom det finns på nätet, måste någon tycka det är rätt.

Fakta

- Är utsagor om verkligheten.
- Verifieras med hjälp av upprepade observationer, både direkta och indirekta.
- Fakta kan vara korrekta eller felaktiga.

Fakta på internet

- Börsen och väderprognoser är typiska fakta.
- Web-kameran är också en fakta-förmedlare
- Hackers kan dock förvränga fakta
- Finns flera faktum än i tidningar, därför större chans att hitta det korrekta faktumet.
- Men man vet inte när man gjort det!

Färdighet

- Praktisk färdighet, t.ex. att kunna laga en punktering, bygga sommarstuga eller felsökning på en dator.
- Motsats: Fumlighet

Färdighet på internet

- Många vill visa att de behärskar så många finesser som möjligt.
- Därför får vi hemska, tröga och oöverskådliga sidor.
- Som t.ex. den här:

Skicklighet

- En praktisk färdighet, som är uppövad till viss nivå överstigande medeltalet inom samma färdighet.
- Motsats: Oskicklig, medelmåttig
- Aristoteles kallar detta ”visdom”.
- Besläktat begrepp:Genialitet

Skicklighet på internet

- Handlar om att göra snygga och måttfulla sidor, där budskapet kommer fram så rent som möjligt.
- Innebär god grafisk formgivning, rätt färgskala, snabb nerladdning och tydligt informationsinnehåll

Ski

Kompetens

- Färdigheter, kunskaper, erfarenheter, kontakter och värderingar. (*Svenska arbetsgivarverkets definition av kompetens*)
- Kompetens används om internetutvecklare, knappast om sidor eller sajter per se

Handling

- Är något man gör baserat på användning av kunskap.
- Kan vara rätt eller orätt.
- A menar att människorna menar sig göra rätta handlingar
- På internet är klickande den enda handling som räknas.
- Den som klickar kan aldrig i förväg veta om det är rätt eller orätt.

Beslut

- Begär efter något: *Epithynia*
- Allmän önskan eller vilja att förverkliga ett mål: *boulesis*
- Det preciserade beslutet att utföra en viss handling: *prohaieesis*

Beslut på internet

- För vissa personer blir internet ett begär
- Då visar det sig ofta som en allmän önskan att surfa i avsikt att skaffa fakta, information, program, musik eller annat.
- Men ofta fattar man ett preciserat beslut att gå till just en bestämd sida.
- Till exempel för att kolla aktiekursen.

Mer om beslut

- Beslut är mer vittgående än handling eftersom ett beslut i regel berör flera personer eller får mera långtgående konsekvenser.
- Rätt eller orätt är ännu mer accentuerat än i fråga om handlingar.
- Beslut baseras på dels fakta, dels beslutsfattarens sinnesförfattning

Beslut och handling

- Tanken måste vara sann och begäret riktigt för att beslutet ska vara gott, dvs. dygdigt. Detta är det praktiska tänkandet.
- Det teoretiska tänkandet leder inte till några handlingar men där har vi samma förhållande mellan det sanna och det falska.

Att fatta beslut

- Det som förorsakar en handling är själva beslutet att företa en handling men detta beslut framkallas av både begär och resonemang i avsikt att uppnå ett speciellt mål. Ett beslut kan därför inte fattas utan att man har tänkt efter och gjort vissa etiska överväganden
- Men på internet är det lätt att fatta oöverlagda beslut...

Åsikter

- Beskrivning av ett visst sätt att tolka fakta.
- Är genom sin subjektivitet alltid korrekt – för den som förmedlar åsikten.
- Att ge uttryck för en åsikt kan vara rätt eller orätt.
- Åsikten är dessutom alltid sann
- Men många åsikter är alldeles tokiga...

Åsikter på internet

- Finns det gott om.
- Alla kan ge uttryck för sin åsikt
- En länksamling kan också ses som en åsikt, nämligen om vad som är viktigt.
- Åsiktsfriheten ger upphov till mycken orätt
- Annonsörer kan påverka åsiktsfriheten så den endast blir skenbar

Pålitlig

- Är i detta sammanhang ett värdeomdöme om en eller flera utsagor och är en positiv värdering av korrektheten.
- Det är en åsikt.
- Internet anses vara opålitligt, men det beror många gånger på att man sätter in informationen i en annan kontext än avsett.

Klok

- En person som är klok utnyttjar sin kunskap till att skapa egen långsiktig och hållbar vinning.
- Motsats: Dum, egoistisk
- En ”klok” internetsida är en man återvänder till många gånger.
- Däremot gäller inte omvändningen.

Vis

- Visheten är den mest fulländade av kunskaper om de ting som är mest vördnadsbjudande till sin natur. Kan endast uttryckas metaforiskt.
- En vis person gör det som är bäst för samhället.
- Det kan ibland vara både dumt och fumligt.
- Visheten på internet visar sig genom att det är gratis, en mängd nyttigheter finns tillgängliga utan kostnad.

Insikt

- Detta är den högsta formen av kunskap, men samtidigt den som är svårast att beskriva.Det är genom insikten vi vet att något är korrekt, skickligt, klokt eller vist.
- Vanligaste insikten i samband med internet är insikten att det är dags att stänga av datorn!

Uppfann Aristoteles internet?

- Dessvärre gjorde han inte det. Själva dialogen, utbytet av information och kunskap var det Sokrates som praktiserade mest.
- Aristoteles funderade mer på själva innehållet och bruket av detsamma.
- Och hade Aristoteles uppfunnit internet hade det nog sett bättre ut än idag.

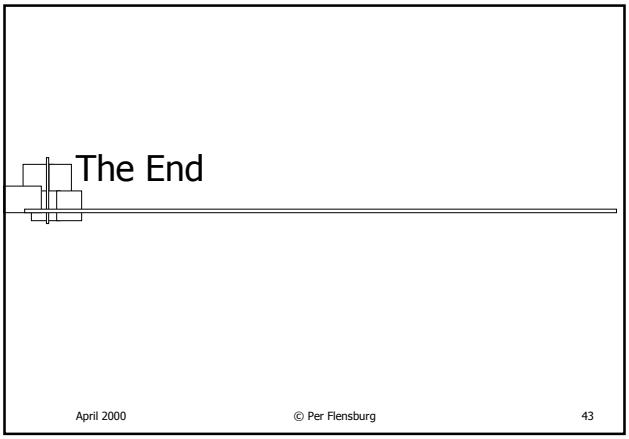
The End
April 2000
© Per Flensburg
43